

EXPUNERE DE MOTIVE

Necesitatea înlocuirii legii nr. 178 / 1997
(cu modificările ulterioare) cu o "lege a traducătorilor jurați"

Titlul legii

Titlul complet al legii nr. 178 / 1997 este "Lege pentru autorizarea și plata traducătorilor folosiți de organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, de birourile notarilor publici, de avocați și de Ministerul Justiției". Printr-o modificare introdusă prin legea nr. 110/ 2005, acest titlu a devenit și mai stufos, și anume "Lege pentru autorizarea și plata interpreților și traducătorilor folosiți de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, de Parchetul Național Anticorupție, de organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, de birourile notarilor publici, de avocați și de executorii judecătorești".

Acest titlu reflectă moștenirea mentalităților etatiste dinainte de 1989, pentru ca legiuitorul, atunci când a întocmit legea, a scăpat din vedere faptul că traducătorul, ca de altfel orice persoană autorizată și orice instituție publică, se află în primul rând în serviciul cetățenilor, și numai în subsidiar în serviciul autorităților publice. În prezent, marea majoritate a traducerilor efectuate de către traducătorii autorizați sunt efectuate pentru persoane fizice și pentru persoane juridice de drept privat (în special societăți comerciale). Așadar, titlul legii trebuie să fie "Legea traducătorilor jurați" și în nici un caz titlul de mai sus, care prezintă o dimensiune exagerată.

Legalizarea notarială și sigiliul traducătorului autorizat

În prezent, operațiunea de efectuare a traducerilor cu caracter oficial este parazitată de o operațiune birocratică absolut inutilă, și anume așa-numita "legalizare" a traducerii. Culmea este că această operațiune nici măcar nu este prevăzută de textul

legii (este prevazuta de legea nr. 36 / 1995, ceea ce este cu totul altceva, pentru ca legea nr. 36 / 1995 stipuleaza posibilitatea si modalitatea concreta de legalizare a semnaturii traducatorului, si nu obligativitatea acestei legalizari. De altfel, legea nr. 36 / 1995 este anterioara legii nr. 178 / 1997, deci dintr-o perioada cind nu exista nici un act normativ care sa reglementeze efectuarea traducerilor cu caracter oficial). Prin aceasta operatiune, notarul nu certifica traducerea ca atare (neavind nici competenta legala si nici competenta materiala în acest sens), ci certifica doar doua fapte juridice: faptul ca semnatarul traducerii are calitatea de traducator autorizat si faptul ca semnatura de pe traducere ii apartine realmente respectivului traducator autorizat.

Se vorbeste foarte mult despre combaterea coruptiei, dar se omite faptul ca una din principalele surse ale coruptiei este birocratia. De altfel, traducatorul autorizat este in esenta un expert in domeniul sau de activitate, asa cum sint expertii contabili, expertii evaluatori in domeniul funciar si imobiliar, expertii cadastrali si multi altii. Dintre toate categoriile de experti autorizati, traducatorul este singurul a carui semnatura, pe fiecare in scris in parte, trebuie sa fie legalizata de catre altcineva . Institutia "traducătorului jurat" autorizat în urma promovării unui examen de competență si a depunerii unui jurământ si prevăzut prin lege cu un sigiliu propriu, există în majoritatea statelor europene, si deci în aceste state nu există procedura birocratică a "legalizării" traducerilor;

Examenul de competenta

Conform acestei ordonantei nr 11/2005, orice licentiat in litere-filologie (inclusiv cel care a terminat facultatea cu 5 pe linie) poate deveni in continuare in mod neconditionat traducator autorizat, fara nici un criteriu de competenta profesionala. Important este de mentionat că în majoritatea statelor europene, traducătorii jurati (ca de altfel toti expertii autorizati în diferite domenii) sînt autorizati exclusiv în urma unui examen de competență, si nu pur si simplu în virtutea absolvirii unei facultăți.

In România, acesta este singurul caz in care unui individ i se acorda calitatea de expert autorizat intr-un anumit domeniu, cu drept de semnatura pe documente oficiale, fara ca acel individ sa fie supus unui examen de competenta.

Distinctia dintre traducatori si interpreti

Aceasta distinctie, existenta in majoritatea "legilor traducatorilor jurati" din statele Uniunii Europene, este inexistentă in legea noastră. Aceasta distinctie este însă necesară, pentru ca cele două activități sînt fundamental diferite, iar calitățile necesare pentru exercitarea celor două activități sînt de asemenea diferite. Asadar, traducatorul trebuie să cunoască la perfecție gramatica limbii țintă și să aibă o gîndire logică și riguroasă. Traducatorul nu trebuie însă să stăpîneasca un vocabular deosebit de vast, pentru că pentru asta există dicționare. Pe de altă parte, interpretul trebuie doar să înțeleagă și să se facă înțeles. Asadar, interpretul nu trebuie să fie toba de gramatică, dar trebuie în schimb să aibă o anumită viteză în gîndire, astfel încât, atunci cînd nu găsește traducerea unui cuvînt, să poată găsi imediat un sinonim aproximativ sau o sintagma explicativă. Dacă tot sîntem de acord cu examenul de competență, este însă obligatoriu ca acest examen de competență să probeze competența pentru exercitarea activității care urmează a fi prestată, și nu pentru o altă activitate.

Centralismul

România este o țară relativ mare atît ca teritoriu, cit și ca populație. În aceste condiții, atît autorizarea traducătorilor pe plan central (de către Ministerul Justiției), cit și condiția promovării unor examene tot pe plan central (la Ministerul Culturii), trecîndu-se peste capul autorităților locale, reprezintă o mostră de ultra-centralism care în nici un caz nu este în spiritul acquis-ului comunitar. Stim foarte bine că una din normele fundamentale ale integrării europene este descentralizarea serviciilor publice de orice fel. În majoritatea statelor din Uniunea Europeană, traducătorii oficiali sînt autorizați de către autoritățile judecătorești locale (judecătorii, tribunale sau curți de apel), în

urma unor examene de competenta sustinute tot pe plan local, in unele tari (Olanda) chiar in fata instantelor judecatoresti respective.

Reglementarea tarifelor prestatiiilor

Din textul noii "legi a traducatorilor jurati" din România trebuie sa se elimine prevederile referitoare la tarifele prestatiiilor, intrucat intr-o economie de piata functionala (asa cum este considerata România in prezent), preturile si tarifele sint reglate exclusiv de catre raportul dintre cerere si oferta (si nu pe cale administrativa), iar statul, ca agent economic, este un agent economic ca oricare altul, fara nici un fel de privilegii.

Inițiatori:

Deputați PNL:

RELU FENECHIU

CORNEL ȘTIRBEȚ

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Relu Fenechiu', written over a horizontal line. The signature is stylized and cursive.